ציפורה והמילה

א. שמות רבה | פרשה א, לב

מיד רצתה צפורה אחריו כצפור והביאה אותו, ולמה נקרא שמה צפורה שטיהרה הבית כצפור.

ב. פסיקתא זוטרתא | פרשת יתרו, סימן ג

ואת שני בניה אשר שם האחד גרשום. זה הבכור: כי אמר גר הייתי בארץ נכריה. ר' יהושע אומר נכריה היתה לו, ר' אלעזר המודעי אומר נכריה בדת, שהתנה עמו יתרו שלא למול את הראשון, לפיכך הקדימו המלאך להרוג אותו, מיד ותקח צפורה צר ותכרות, וירף ממנו (שמות ד כה כו), ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה, שכל זכיותיו של משה רבינו לא תלו לו לפי השעה עד שמל את בנו:

ג. סנהדרין פב, א

הלך שבטו של שמעון אצל זמרי בן סלוא, אמרו לו: הן דנין דיני נפשות, ואתה יושב ושותק? מה עשה - עמד וקיבץ עשרים וארבעה אלף מישראל, והלך אצל כזבי, אמר לה: השמיעי ליי! - אמרה לו: בת מלך אני, וכן צוה לי אבי: לא תשמעי אלא לגדול שבהם. אמר לה: אף הוא נשיא שבט הוא, ולא עוד אלא שהוא גדול ממנו, שהוא שני לבטן והוא שלישי לבטן. תפשה בבלוריתה, והביאה אצל משה. אמר לו: בן עמרם! זו אסורה או מותרת? ואם תאמר אסורה - בת יתרו מי התירה לך?

ד. שמות רבה | פרשה א, לג

ויואל משה, ר"י אומר שנשבע לו ואין ויואל אלא לשון שבועה, שנאמר (שמואל א יד) ויואל שאול את העם, ולמה השביעו אמר לו יודע אני שיעקב אביכם כשנתן לו לבן בנותיו נטלן והלך לו חוץ מדעתו שמא אם אתן לך את בתי אתה עושה לי כך, מיד נשבע לו ונתן לו את צפורה, ורבי נחמיה אמר קבל עליו ללון עמו, ואין ויואל אלא לשון לינה שנאמר (שופטים יט) הואיל נא ולין, ורבותינו ז"ל אמרו קבל עליו לרעות את צאנו ואין ויואל אלא לשון התחלה כיון שנשא בתו התחיל וקיבל עליו לרעות את צאנו,

ה. גבורות ה' | פרק יט

ולכהן מדין שבע בנות, נתעוררו רז"ל במדרש רבות (ש"ר פ"א) והלא הקדוש ברוך הוא שונא את הע"ז, ולמה נתן מנוס לצדיק אצל עובד עבודה זרה. אלא שפירש מעבודה זרה ונדוהו מאצלם, לכך כתב לשון ויגרשום כמו דאת אמרת ויגרש את האדם מפני הנדוי שהיה האדם בנדוי וכן ויגרש הנאמר כאן. ולפיכך כתוב ויגרשום, בלשון זכר, ולא כתיב ויגרשון, שבא ללמד שלא בשביל שדרך הזכר להיות מושל על הנקבה גרשו אותן, אלא אין הפרש בין זכרים ובין נקבות לעולם היו מגרשין אותן מפני הנדוי שפירש מעבודה זרה, ופירוש חזק הוא. אך שעדיין קשה למה לא נשא משה בת ישראל מן המיוחסים כמו אהרן, שאין עליך לחשוב כמו שיחשבו הפתאים כי דברים כאלו הם במקרה, והנה שמים את הדברים שהם עיקר לעולם, שהם במקרה וחלילה לחשוב כך, ולפיכך צריך ליתן טעם למה היה זה ולמה לא נתחתן בזרע הקדש, ודבר זה היה סבה שלא היו בני משה במדריגת בני אהרן ומזה למדו רז"ל (ב"ב ק"ט ע"ב) שיהיה האדם דבק במשפחה מיוחסת, ואם כן מה היתה הסבה שיהיה דבר זה שדבק משה בבת אומה אחרת. והנה דבר זה קושיא גדולה מאוד, וכאשר תבין דבר חכמה תדע כי לא על חנם היה דבר זה, אלא על ענין מופלא מאוד. וזה כאשר תדע כי שקול היה משה רבינו עליו השלום נגד כל ישראל, בעבור שהוא הצורה המשלים את כל ישראל, ולפיכך אמר הכתוב (שמות י"ח) וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל שקול משה כנגד כל ישראל. וזהו שדרש הדורש (מכילתא בשלח) אשה אחת היתה במצרים וילדה ששים רבוא בכרס אחד והוו מחכו עליו צבורא ואמר להם זו יוכבד שילדה את משה ששקלו הכתוב נגד ששים רבוא. ודבר זה כאשר תדע מדריגת משה רבינו עליו השלום, תדע להבין זה שהיה שקול נגד ששים רבוא מישראל, ומפני שכל אשה עזר לאיש ובת גילו כדכתיב (בראשית ב') אעשה לו עזר כנגדו משמע בת גילו, ולא יתכן זה שתהיה אשה אחת מששים רבוא בת גילו שהוא לבד שקול נגד ששים רבוא, אבל הגרים שהם חוץ מישראל ואינם בכלל ששים רבוא מישראל יותר מזדווג למשה בעבור השווי הזה, כי משה נבדל מישראל אינו נכנס תחת מספר ששים רבוא מישראל וכן הגיורת גם כן אינה נכנסת תחת מספר ישראל, וכאשר נפש הגיורת זכה אז ראויה למשה שנבדל מישראל, והבן הדברים האלו כי הם נפלאים. ולפיכך נשא משה אשה מאומה אחרת, אף על פי שישראל הם עיקר העולם, יש באומות עולם תוספת על ישראל, הם הגרים שמתגיירים ונוספים על ישראל, וזה היתה הסבה שנשא משה רבינו עליו השלום גיורת:

ישיבת כרם ביבנה